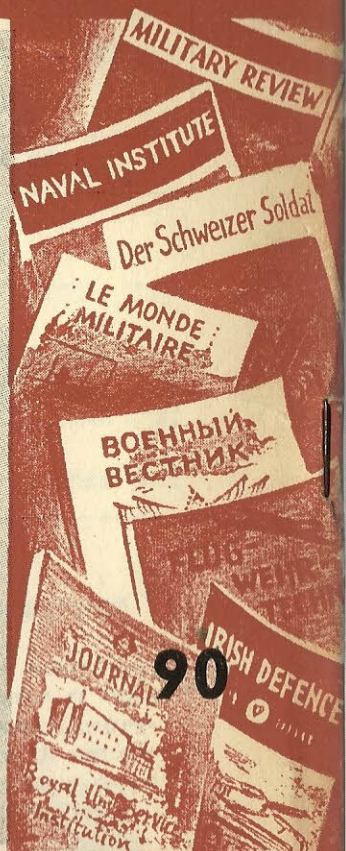

צקלון

צבא הגנה לישראל
הוצאת «מערכות»

צקלון

לקט תרגומים

התוכן

- מבצע „גרייף” המיור ב.ס. הוד 3
- טיחור הפרות, שוחות ותעלות-יקשר 12
- עצות אחדות לקוטלריטנקים הרב-סמל ט.ה. מק-קאסקי 23
- מדרגת-ספרים 30

צבא הגנה לישראל
הוצאת מערכות

מערכות בית-ההוצאה של צבא הגנה לישראל

העורך הראשי: אל"מ אלעזר גלילי
סגן העורך הראשי: סא"ל גרשון ריבלין
„מערכות”: קצין-העריכה רביסרן משה ברימר
„צקלון”: קצין-העריכה שרגא גפני
„מערכות-ים”: קצין-העריכה רביסרן עזרא להד

ספרים להנצחת החייל: העורך: ראובן אבינעם

מוזיקת המערכת: מרים נתנאל

המערכת והמנהלה: הקריה-ת"א, רח' ג' מס. 1

תמונת השער

„מנוע-סילוני-איש-לריתוח” — או „ארב-פרעוש”

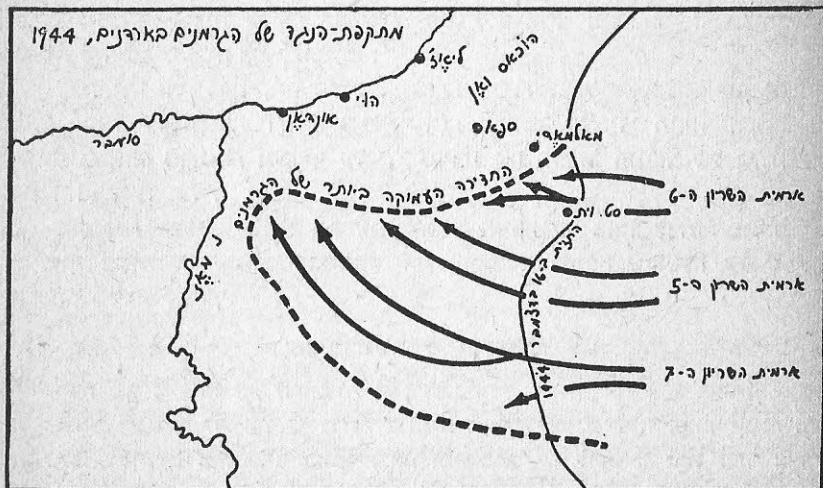
זהו הדגם הנסיוני של „המנוע-הסילוני-האיש” המיועד לשאת באויר, למרחקים קצרים, את החייל האמריקני, ולאפשר לו לחצות מכשולים כגון נהרות, גדרות, שדות-מוקשים וכו', באמצעות „דילוגים” מסויייע-סילון. ההתקן מורכב משני מיכלי דלק בצורת U, מיכל אויר דחוס ושני תאי-דחף. מנגנון-הבקרה המופעל בידים מאפשר למפעיל לנוע מעלה, מטה, קדימה, להסתובב לאחור — במהירויות שונות.

מבצע „גרייף”

המיוזר ב. פ. הוד

השימוש שעשו הגרמנים בהטעיה, כדי להגביר את הלם המתקפה שלהם בארדנים, בדצמבר 1944, הוא מופת ל„לוחמה הבלתי-מקובלת”, המוונחת כל כך במשנתנו הטקטית. מתקפה זו, הידועה בקרב האמריקנים בשם „מערכת הבלטיה”, תחקק בהסטוריה בעיקר כפרפור-הגסיסה האחרון של ה„ואהרמאכט” (שמו של הצבא הגרמני), אולם הזכרונות העזים ביותר השמורים כיום אצל רוב משתתפי המערכה הגדולה הזאת מתוארים תאור קולע ביותר על ידי הגנרל אומר ג. בראדלי, בהגדירו אותה כחזיון של „חצי מליון חיילים אמריקנים... המשחקים זה עם זה בחתול ועכבר כל אימת שהם נפגשים”.

למן הרגע שגיפ עמוס גרמנים דוברי-אנגלית ועוטי מדים אמריקניים נלכד, ונוסעיו הודו כי הם החוד של מאמץ-רבתי לחבל, לבלבל ולעשות נפשות לבגידה מאחורי קוי בעלות-הברית, נתחורו לכל האפשרויות הטמונות בתחבולה כזאת, והבהלה התפשטה כדליקת קוצים. ידיעות על התקלויות בעוד גרמנים כאלה החלו

היסטוריה אשר חוללו הלם וחמת-הזעם של ההסתערות הבלתי-צפויה

מקורות ומחברים

(הערות והארות לקורא)

מבצע „גרייף” — מאת המיוזר ב. פ. הוד

„עתה ניתן לגלות כי כוח-משימה-מיוחד של הגרמנים טונן אל מאחורי קוי האמריקנים, במאמץ להרוג את מפקדי הארמיה-הראשונה האמריקנית... כוח-מיוחד זה של הגרמנים היה רק חלק מגדודי-חבלה הגדולים ממנו בהרבה, שהוצנחו מאחורי קוי האמריקנים במרוצת התקפת-הנגד הנערכת עתה על ידי הגרמנים”.

משפטים אלה לקוחים מתוך ידיעה של סיכנות-החדשות, הידועה במהימנותה, — „רויטר” — מ־27 בדצמבר 1944. מדובר בה במתקפת-הנגד האחרונה שערכו הגרמנים בחזית-המערב, היא המתקפה שהאמריקנים כינוה „מערכת-הבלטיה”. לאחר המלחמה נתגלה, כי אותם „כוחות מיוחדים” עצומים, הנוכחים בידיעה, לא מנו אלא... 44 גרמנים דוברי אנגלית ולבושי מדים אמריקניים, שהגיעו לעורף האמריקנים בכלי-רכב אמריקניים מן השלל וכלל לא בצניחה. כמות ה„בלבלות” והאימה שחוללו ה„אמריקנים המחופשים” הללו עומדת מעבר לכל יחס למספרם ולנוק החומרי שגרמו. השמועות המחרידות, שפשטו על אודותיהם בחזית ובעורף (לרבות העירף האזרחי), לבשו נוסח רשמי ממש לא רק בידיעת „רויטר” שציטטנו לעיל אלא גם בדוחי-המודיעין של כוחות בעלות-הברית...

אביה-מחוללה של המהומה הגדולה הזאת הוא הקולונל סקורצ'אני הידוע, מי שמיאל במדבר המערבי — מצד כוחות-הציר — תפקיד מקביל לזה של „פופסקי”, בשנים 42—1943, ומי שחטף ב־1944 את מוסוליני מכלאו, הוא, שיטותיו ומבצעו האחרון הנגיל — גירונים בתיאורה של פרשה זו, הבאה ללמדנו שכוחה של ההטעיה במלחמה החדשה לא זו בלבד שלא תש, אלא שאף יתכן כי גדל הוא והולך, ודוקא בדרכיבד עם הגידול בעצמת כלי-הזיון החדשים.

הפרשה לקוחה מתוך ירחון ביה״סי-ליפקודז'ולמטה של צבא ארה״ב, „ההשקפה הצבאית” („MILITARY REVIEW”).

טיהור הפרות, שזחות ותעלות-קשר

ב„ציקלון” מס' 88 פירסמנו פרק מתוך חוברת-יסוד רוסית חדישה בענין יחידות משנה ועירות של רגלים; שם אותן פרק היה: „שית-ף-פעולה — גורם-היסוד בהשגת הצלחה בקרב”. הפרק הנוסף המתפרסם עתה — עצם שמו מעיד על חשיבותו. כקודמו, כן גם פרק זה מצטיין בהצגה חיה ומוחשית מאוד של הנושא, והוא מלווה הדגמות ממצייאות מלחמת-העולם השנייה.

שם חוברת-היסוד שממנה מובא הפרק — „כיתת-רובאים במבצעי-התקדמות” („Стрелковое отделение в наступлении”).

עצות אחדות לקומילי-טנקים — מאת הרב-סמל ט. ה. מקיאסקי

מה היא הטקטיקה, ומה הם הכלים, המקנים לרגלי את היכולת הרבה-ביותר לקטול טנק? על שאלה זו משיב מחבר המאמר — המכהן כמדריך-ראשי במקצוע קטילת-הטנקים ב„אקדמיה למפקדים-שאינם-קצינים” של הדיביונה-המוסטת ה־101 האמריקנית. מאמרו נתפרסם בדוירחון של הרגלים האמריקניים „חילי-הרגלים” („INFANTRY”).

מסתננות מכל נקודה בחזית ולשם הדיוק — מרוב-רובו של מערב-אירופה. משטרת פריז הגבירה את אמצעי האבטחה המקומית, ומאז שנת 1940 לא הביטו הצרפתים זה בזה בחשדנות כה גדולה. כל צורות הפשע, החל מבזיזה ועד רצח פוליטי, יוחסו לגרמנים. בנק בדרום צרפת נשדד, וכפי שדווח — על ידי קבוצה מיוחדת של צנחנים גרמנים בתחפושת אמריקנית.

העובדה כי הפיקוד על המסע החצוף הזה יוחסו לקולונל אוטו סקורצ'אני, שיותר מהימנות לשמועות הפרועות, כיון שהאיש הזה עשוי היה לחולל את המעללים הבלתי-מתקבלים-על-הדעת ביותר, — וזכר שחרור מוסוליני על ידי עדיין רענן היה בדעת הציבור. מפקדת הגנרל איזנהאור השיגה ידיעות „מהימנות“, שמימתה של קבוצת סקורצ'אני היא להרוג או לשבות את המפקד הראשי (איזנהאור בכבודו ובעצמו). קציני בטחון הפכו את „המפקדה העליונה של חילות-המשלוח של בעלות-הברית“ למבצר שכלי-נשק מסתמרים ממנו על כל צעד ושעל, והטילו הגבלות חמורות על תנועותיו של המצביא.

בחזית הטילו החרדה והחשדנות הגוברת והולכת שנגרמו על ידי „גדודים“ שהסתננו, מגבלות שאין לשאתן כמעט על התקשורת. קציני מטה, בנסעם מיחידה ליחידה, מצאו את דרכם חסומה על ידי מחסומי-דרך לאין מספר, המאוישים בזקפים המהירים-לירות. אי-נכונות לעמוד בבדיקות-בטחוניות חוזרות ונשנות גרמה לעיכובים ולחקירות גוזלות זמן. לא-מעט חיילים, המוחים לשוא, נאסרו על לבשם פריטי מדים גרמניים, או על אי-נשיאת דיסקיות. איש לא היה פטור מתרגיל-מבחן, לרבות מפקדי הארמיות. הגנרל בראדלי תיאר את המצב הבלתי-נסבל, שאילצו להוכיח את לאומיותו:

„בתחילה על ידי זיהויה של ספרינגפילד כבירתה של מאסאצ'וסטס (החוקר שלי החזיק בדעה שהבירה היא שיקאגו); בהמשך על ידי תיאור מקומו של הבלט במשחק הרוגבי; ולבסוף על ידי נקיבת שם המחזור הנוכחי של בלונדינית הקרויה בטי גרייבל“.

ההשפעה המצטברת של מתיחות-שיא זו הזיקה עד מאוד לרוח-הגייסות של ארמיות בעלות-הברית, שלא להזכיר את תוספת המעמסה שהוטלה על שמירת הבטחון בשטחי העורף.

עובדות מול מעשיות

הבה נפריד עתה בין העובדות ובין המעשיות. דיווחי החדשות מאותם הימים הניעו את הציבור להאמין כי גדודי צנחנים הוצנחו מעבר לקוי האמריקנים, הם לבושים, מצוידים ומאומנים כאמריקנים, ומשימתם — להתרכז מכל עבר בפריז ולהשמיד את המפקדה העליונה של בעלות-הברית. אפשר שחות-הדעת הסלחנית ביותר שניתן לחוות על דוחים אלה היא שהם פרי היסטריה אשר חוללו ההלם

וחמת-הזעם של ההסתערות הבלתי-צפויה של הגרמנים. מן הראוי לציין, כמו כן, שדוחים מוגזמים אלה לא היו מופיעים בפרסומי-החדשות הבלתי-אחראיים בלבד, אלא גם בביוגרפיות הרשמיים ובדוחי המודיעין, שאף הם הכילו תיאורים של הצנחנים ושל השמות שחוללו הללו מאחורי הקוים.

רק אחרי המלחמה, משנתאפשר לחקור את המפקדים הגרמנים, נחשף גודלן העצום של ההגזמות בדבר מבצעי ההטעיה בארדנים. מומחה-מודיעין לא אחד נתמוטט עליו עולמו כאשר נודע לו כי:

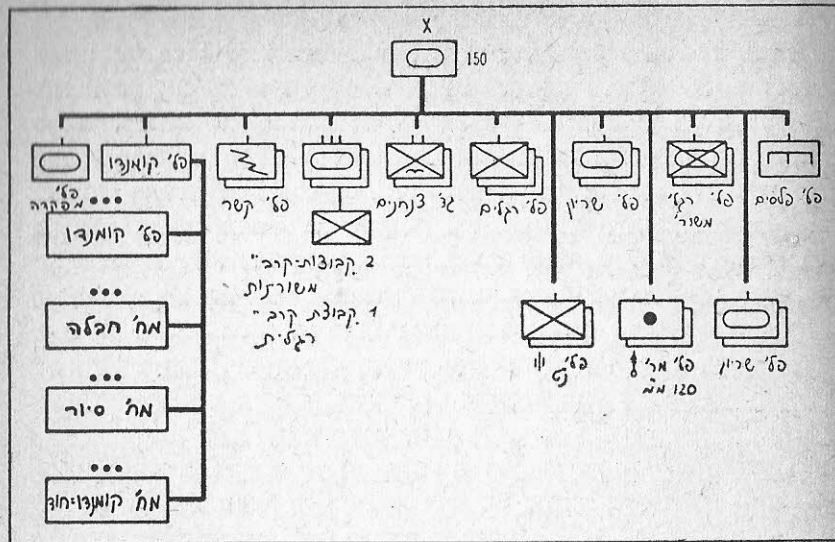
1. שום חלק מכוחותיו של סקורצ'אני לא הוצנח מעבר לקוי האמריקנים, ולמעשה רק 44 איש הצליחו להסתנן דרך הקוים.
2. הגרמנים, לא זו בלבד שלא היו חמושים בשלמות בחימוש אמריקני, אלא החזיקו רק בשני טנקי „שרמן“ ובקומץ של ציוד-לחימה אמריקני ובריטי אחר.
3. משימת היחידה הזאת לא היתה כלל וכלל שביית הגנרל איזנהאור או גנרלים אמריקנים אחרים, אלא ליצור בהלה ובלבול, כדי לסייע בצליחת נהר המאז על ידי יחידות מכוח-הקרב העיקרי.

הרעיון

בסקרנו היום בעין מפוכחת את מבצעי ההטעיה של סקורצ'אני, נמצא שהם ראויים לעיון נוסף מצד תלמידי חכמת המלחמה — לא רק מבחינת הענין ההיסטורי, אלא בגלל יישומם האפשרי במלחמות בעתיד.

התפיסה שהונחה ביסוד התכנון למבצע „גרייף“ לוטה בערפל. יש להניח שמקורה הוא בפיקוד-העליון הגרמני; ואפשר שהיטלר עצמו הגה אותה. באחד מעיוני-התכנון האינטואיטיביים שלו, יישומה של התכנית החל בשלהי חודש אוקטובר 1944, עת הקולונל סקורצ'אני, ששימש אותה שעה מפקד „מרכז הקומנדו הגרמני“ בפריז-אנאל, נקרא למפקדתו של היטלר בפרוסיה המזרחית, והודרך שם על ידי „פיהרר“ עצמו. נאמר לו שעליו להקים חטיבה מיוחדת, אשר תסייע לארמיית-השריון הששית במאמץ העיקרי שלה לפצל את בעלות הברית ולהתקדם לאנטוורפן. על החטיבה הוטל ללחום באורח בלתי-מקובל. היא תחומש ותצויד במלואה בכלים וציוד אמריקניים ובריטיים, ואנשיה יהיו קצינים וחיילים דוברי אנגלית. לסקורצ'אני הובטח, כי הפיקוד-העליון קיבץ עתודות עצומות של ארטילריה וכי סיוע ה„לופטואפא“ (חיל-האוויר הגרמני) יבטיח הבקעה מוצלחת.

מיד לאחר הפגישה עם היטלר החלו מגיעים הגייסות, והוחל באימונים לקראת המבצע המיוחד-במינו. אולם עד מהרה נתחזר עד כמה בודד את עצמו הפיקוד

תרשים ל"דיביזיית שריון מצומצמת-מצבה, ומוגברת"

או ששה אנשים, שתפקידן היה להרוס גשרים, מצבורי תחמושת ומצבורי דלק.
 2. קבוצת סיירים — כיתות, כל אחת בת שלושה או ארבעה אנשים, שמתפקידן לסייר בעומק מזרחית לנהר מאז ומערבית לו, ולדווח על שריון האויב, הארטילריה שלו ותנועת גייסותיו. כן קיבלו הסיירים הוראות למסור פקודות מזויפות ליחידות אויב שיתקלו בהן, להפוך כיווני היציגים של תמרורי-דרך, ולקבוע שלטי שדות-מוקשים על קווי החבורה, כדי להתעות ולגרום לפסקי-תנועה.

3. קומנדו-החוד. — כיתות בנות שלושה או ארבעה אנשים בכל-אחת, ומשימתן — לשבש את התקשורת על ידי ניתוק קווי-טלפון, הריסת תחנות רדיו ומסירת פקודות מזויפות.

לכל פלוגת הקומנדו היו מדים אמריקניים ומספר מספיק של ג'יפים, הקפדה רבה הקפידו בצידוד אנשיה בתגים הנכונים ובתעודות-הזהיו. הדרגה האמריקנית הגבוהה ביותר שזויפה היתה דרגת קולונל.

בריגדת השריון ה-150 הורכבה משלוש מפקדות של "קבוצות-קרב" ויחידות שונות של טנקים, רגלים משוריינים וצנחני-רגלים, המסוייעות כיחידות קשר, פלסים ואחזקה, החטיבה היתה חלשה עד כדי לעורר רחמים בסיוע ארטילרי, והיו לה רק שתי פלוגות מרגמות כבדות (120 מ"מ). "קבוצות הקרב" היו צירופים

העליון מן המציאות. פקודה שיסודה-בטעות הופצה בכל יחידות ה"ואהרמאכט" (שם הצבא הגרמני) לאמור, כי כל האנשים הדוברים אנגלית יתייצבו בפרידאג-תאל, — והביאה להתייצבותם של 600 מתנדבים, ותורלאו. רעה מזאת — בדיקה קצרה העלתה מיד כי לא יותר מעשרה מהם דוברים אנגלית שוטפת, כארבעים מדברים אנגלית מגומגמת, וכ-150 אחרים יכולים אך בדוחק להתבטא מעט באנגלית. תמונת הצידוד היתה עגומה בה במידה. שני טנקי "שרמן" ו-12 טנקי "פאנתר" גרמניים, ביחד עם עשר מכוניות-סיוור, היוו את גרעין השריון המסייע, שהועמד לרשות החטיבה. המלבושים שסופקו לה היו תערובת שאין לתארה של מדים מן השלל, שבהם ניתן להטעות רק יריב מבולבל ביותר.

באותו שלב של המלחמה היתה החסכונות סיסמת המאמץ הגרמני, ומטהו של סקורצ'אני ניסה בקדחתנות להטליא איכשהו מהמעט הזה חטיבה שתענה על הצרכים. בעית הלשון היתה המכשול הראשון במעלה, אך מעט מאוד ניתן היה לעשות בענין זה במשך הזמן הקצר שנותר עד להתקפה. אורגנו קורסים וכל אנשי היחידה תורגלו באנגלית, לרבות עגה ("סלאנג") אמריקנית. לבסוף, מתוך יאוש, הורה סקורצ'אני לרוב אנשיו לקיים שתיקה זעופה, אם יתקלו באמריקנים. כן הורו לאנשים אורחיה-התנהגות של החיל האמריקני. מסתרי לעיסת "מסטיק" וגלילת סיגריה בתנאי שדה הוסברו, ואף נעשה מאמץ לשלוח את המתקדמים שבתלמידים למחנות שבוויי-מלחמה אמריקנים, למען ישתלמו בנקודות מיוחדות של אורחם ורבעם. על המחסור בצידוד התגברו במידת מה על ידי הסואת כלי-רכב גרמניים, שידמו לטנקים אמריקנים. ג'יפים אחדים, "הוחרמו באישון-לילה" מיחידות שכנות. ברם, בארטילריה ותחמושת נשאר המחסור בעינו.

ארגון-היחידה

משימתו של סקורצ'אני, כפי שקיבלה מהיטלר, היתה כפולה; ראשית, לספק יחידות שינועו בעקבות הדיביזיה המסתערות בעת התקדמותן, יעברו ברגע הנכון דרך החזית השבורה, וינועו חיש לתפוס ולאבטח את גשרי המאזן; שנית, להסתנן דרך הקוים בקבוצות קטנות, כדי להשיג ידיעות וליצור בלבולת. בשביל להוציא אל הפועל משימה זו היה עליו לארגן יחידה מיוחדת במינה, שתאורה הטוב ביותר במונחים של היום הוא "דיביזיית שריון מצומצמת-מצבה, ומוגברת" (ראה תרשים).

יחידות ההסתננות של החטיבה קובצו ל"פלוגת קומנדו". יחידה זו כללה את דוברי האנגלית השוטפת ביותר, ולה ניתן המיטב שבציוד בעלות-הברית המועט. מבחינה תפקודית חולקה הפלוגה לשלוש קבוצות.

1. קבוצת חבלנים — קבוצה זו אורגנה בכיתות קטנות, כל אחת בת חמשה

של יחידות מן החטיבה. שתי „קבוצות-קרב“ טנקיות ו„קבוצת-קרב“ רגלית אורגנו על בסיס קבוע-למחצה. כל „קבוצת-קרב“ טנקית הורכבה ממתה קטן, מחלקת קשר, פלוגה אחת של טנקים שלוש פלוגות של רגלים, שתי מחלקות של מרגמות כבדות, שתי מחלקות נגד-טנקיות, שתי מחלקות של רגלים משוריינים, מחלקה אחת של פלסים ומחלקת אחזקה אחת. „קבוצת-הקרב“ הרגלית היתה מאורגנת באורח דומה, פרט לכך, שלא היו לה טנקים. אמנם שני גדודי רגלים מן הכוח הזה היו צנחנים, אך לא תוכנן כלל להפעיל יחידות אלה במשימה מוטסת. משימתה של החטיבה ה-150 היתה לתפוס לפחות שנים מגשרי המאזן בלתי הרוסים. — ליד אמזי, הוי או אונדאן. שלוש „קבוצות-הקרב“ הוצבו בסיוע ישיר לדיביזיות השריות ה-17 וה-12, ודיביזיית רמני-העם („פולקס-גראנאדיר“) — שהיו שלוש הדיביזיות המסתערות של ארמיית-השריון הששית. הפעלתן צריכה היתה להתחיל בעת שהתקפת הדיביזיות המסתערות תגיע להוכאס-ואן, מישור רם המתמשך לצפון-מזרח ולדרום-מערב מספא. אותו זמן ציוו ההוראות על „קבוצת-הקרב“ להתקדם בשלוש שדרות מקבילות דרך הדיביזיות המסתערות, ולהגיע ליעדיהן תוך שש שעות. כל התכניות הללו היו מותנות בהתמוטטות בלתי-צפויה של חזית בעלות הברית, ביום הראשון למתקפה.

ה ת פ ע ו ל

התקוות האופטימיות ביותר של הפיקוד-העליון הגרמני התגשמו בבוקר 16 בדצמבר. בהשיגן הפתעה גמורה ובהסתייען במזג-אוויר רע עד מאוד, שהפריע למתן סיוע קרקעי ואוירי למתגוננים, תקעו הארמיות החמישית, השישית והשביעית טריו עמוק לתוך קוי בעלות-הברית. מצב שכזה בשל היה לניצול-הצלחה על-ידי כוחות סקורצ'אני. בשלושת הימים הראשונים של ההתקפה שוגרו דרך קוי בעלות הברית ארבע כיתות סיירים, שתי כיתות חבלנים ושלוש כיתות קומנדו-רחד. בסך-הכל, רק 44 איש הופעלו במשימה זאת. כולם, פרט לשמונה, חזרו בשלום. מה פעל קומץ אנשים אלה? באשר לזאת אין הרשומות ההיסטוריות מלאות, אולם בתחקיר אחר המלחמה נזכר סקורצ'אני כי:

„ביומים-שלושה הראשונים, כאשר המערך שלכם היה משובש מאוד, יכולנו להשיג אי-אילו ידיעות מקבוצות קומנדו אלה. להלן מספר עובדות שיחידות אלה הביאו לידיעתי:

- א. גיפ נסע דרך מאלמאדי וגילה שהעיר מוחזקת בכוחות מעטים מאוד.
- ב. תנועות אויב נצפו דרומית מליאן.
- ג. גילינו כי כל שדות-התעופה מזרחית מן הנהר מאן פוננו. לדבר היתה חשיבות רבה לגבינו, כי כך ידענו שכוחות האויר של האויב לא יופעלו מידית.

ד. איכנו מצבורי תחמושת בליאן ובהוי. קבוצה אחת השמידה מצבור תחמושת קטן.

ה. איכנו מצבור דלק קטן, אשר לפי זכרוני נמצא בשכנות לוו שובאן.
ו. קבוצה אחת טענה כי הסיחה מן הכיוון הנכון רגימנט אמריקני שלם, אך מובן שאין אנו יכולים להיות ודאיים שכה היה. קלטנו מספר שידורים אמריקניים, שהזכירו את העובדה, כי רגימנט אחד מבוקש זה יומיים שלושה“.

אמנם אירועים אלה היו חלק נכבד של המאמץ הגרמני, אך אין להשוותם לתרומה הגדולה שהרימה לו „פלוגת הקומנדו“, — ושהתבטאה, כמובן, באי-האמון המשותף, שנוצר בחזית בעלות-הברית.

„קבוצת-הקרב“ של החטיבה לא הופעלו באורח כה מזהיר. ארמית-השריון השישית לא נהנתה מהתקדמות מהירה, כמו התקדמותן של הארמיות החמישית והשביעית שמדרומה. מזלה הרע אינה לה להתקל במישרים בארמיה הראשונה האמריקנית שנמצאה מתקרבת לעבר סכרי הרוהר, וההגנה הנחושה של נקודות-בצורות כגון סט. וית חרצה את גורל המאמץ הגרמני. מהיות הפעלתה מותנה בשבירה גמורה של קוי בעלות-הברית על ידי הארמיה השישית, המתינה החטיבה ה-150 לשוא לפקודה להתקדם. לאחר יומים של שהיות חוזרות וגשונות נתחווה, כי ההזדמנות לנצל-הצלחה חלפה ואיננה, ועל כן סקורצ'אני כינס את קבוצות-הקרב שלו ולחם עמן ככוחות מקובלים, בקרבת מאלמאדי. אולם חוסר סיוע ארטילרי הגביל את יכולתה של החטיבה, והיא מילאה תפקיד לא-בולט בנסיגה המכתת מן הארדנים.

בסיכומו של דבר נמצאה חטיבתו של סקורצ'אני בפעולה זו 13 יום, ובסקרנו את מעלליה נמצא שלא שינתה במידה ניכרת את תוצאות המערכה. אך מתוך הגינות ליחידה זו, יש לזכור כי היא קובצה בחפזון, צוידה רע, ומעולם לא הופעלה בתפקיד שלמענו עוצבה. יתכן שתרומתה הגדולה ביותר היתה האפשרות הטמונה בה. הבעיות של אבטחת מתקני עורף כנגד קבוצות מסתננות הלבושות ומאומנות לפעול ככוחות-ינראנו היו רבות מספור, ואפילו כדי לבצע אבטחה זאת באורח-חלקי הוארכו קווי-החזית ברגע שמצבת-הלוחמים היתה מועטת במידה חמורה. מפתיעה העובדה שההשגים האמיתיים של חטיבת סקורצ'אני היו כה רחוקים מן ההערכות שהעריכו את יכולתה בעלות-הברית.

מ ח ש ב ו ת

ההטעיה עתיקת-יומין היא כמלחמה עצמה. אורח-הפעולה של „הסוס הטרויאני“ ניתן-ליישום כיום ממש כפי שהיה בימים עברו. ההיסטוריה מלמדת, כי המצביאים המצליחים ביותר סמכו בכל עת על אמצעיה, ביטוייה וגילוייה השונים והמשונים

של ההטעיה שיעניקו את סגולת האפתעה למבצעייהם. הבלבולת שגרמה לה הסתננות כוחותיו של סקורצ'אני — הריהי דומה כמעט בכל לזו אשר חוללה 82 שנה קודם-לכן הפשיטה המפורסמת של גרירסון בעת מסעיה-מלחמה שערך גראנט נגד מבצר ויקסבורג; וכך תיארה מ. פ. סטיל בספרו „מסעיה-מלחמה האמריקניים“:

„כשמספר פרשיו מגיע בדוחק לאלף, רכב ועבר גרירסון דרך מדינת מיסיסיפי כולה... בהרסו מיליון רבים של מסילות-ברזל וקווי-טלגרף ורכוש רב אחר, אולם — וחשוב מכל זאת — הוא הסיח את תשומת-לבו של האויב במידה בלתי-רגילה ובשעה מכרעת-ביותר. בעת שגראנט עסק בהכנות לצליחת הנהר המיסיסיפי... הוחזקו הקונפדרטים (אנשי-הדרום) ללא-הרהר במצב פרוע של אי-ידיעה, התרגשות וחרדה. נפוצו שמועות מוגזמות ביותר על „נוכחותו (של גרירסון) בתריסר מקומות בעת ובעונה אחת“ — ופלגות גדולות של רגלים נשלחו כמעט מכל אחד מחילות-המצב על-מנת לנסות ולנתקו... בהשפעתה האסטרטגית, היתה זו אולי פשיטת הפרשים המוצלחת ביותר במלחמת-האזרחים כולה, ואפשר שבכל המלחמות של הזמן החדש...“

לא, הטלת בלבולת באויב על ידי יצירת תוהו-ובוהו מאחורי קווי — בודאי ובודאי שאינה בבחינת חידוש. אך אין פירושו של דבר, כי אורח-פעולה זה אינו יעיל כיום כפי שהיה בעבר. אדרבא, לנוכח הופעת כלי-הזין החדשים, וההתפרסות רחבת-הידיים של הגייסות, הצפויה בעתיד, יש להניח שתהיינה יותר הזדמנויות להפעיל גורם זה (ההטעיה). השימוש בקבוצות קטנות של אנשים נחושי-החלטה, המאומנות כהלכה ושפועמת בהן רוח-רמה — והחמושות בעוצמת-הרס עצומה — עשוי להיות המפתח להצלחה בשדה-הקרב של העתיד.

ההתפתחות הטכנולוגית המהירה בתקשורת ובניידות תאפשר בעתיד הקרוב ביותר סיוור לטווח-ארוך-מאוד. טיפוח מטענים גרעיניים קטנים ונוחים לנשיאה פותח לפנינו „קופת-שרצים“ של אפשרויות בלתי-נעימות ביותר.

אין ספק כי האפשרויות הטמונות באורח-פעולה רבי-צלחה כאלה שהודגמו על ידי סקורצ'אני ועל ידי דוד סטרלינג הבריטי, לא נעלמו מעיני צבאות הגוש המזרחי. כך, לפחות פעמיים בתקופה שלאחר מלחמת-העולם, ניסו הרוסים לחטוף את סקורצ'אני — ללא הצלחה; בודאי נתכוננו לסחוט מפיו מספר פרטים על הטקטיקה יוצאת-הדופן שלו. אלא שהצלחה האירה להם פנים יותר בקליטת הזקחים של מעללים אלה; שכן משקיפים במלחמת הודו-סין ציינו כי הפטרולים ארוכי-הטווח של כוחות ויאט-מינה, וטקטיקת-ההסתננות שלהם, מקבילים עד מאוד לאלה של מלחמת-העולם השנייה. וכן — בקוריאה. אחת הבעיות המטרידות ביותר שניצבו בפני מפקדי כוחות האו"ם שם היתה חציית קויהם על ידי כוחות צפוניים וסיניים — חציה שהביאה לידי הרס מתקני-המפתח שבעורף. השימוש באורחי-

פעולה אלה אינו בגדר הלכה בלבד — הוא הועמד במבחן — ונתקבל — על ידי כל כוחות הגוש-המזרחי.

אחת מבעיות-היסוד של חייל הלובש את מדי יריבו היא, „מה יהיה מעמדי אם אפול בשבי?“. בנספח ל„אמנת האג“ משנת 1907 נאסרה לבישת מדי היריב בעת לחימה. המונח „לחימה“ הוא כמובן, מעורפל במקצת. האם סיוור או פיטרול הם בגדר לחימה? איש-החוקצבאי גרמני רם-דרגה הבטח-הבטיח את סקורצ'אני כי קרוב לודאי אמנם שאנשי יחידות „קומנדו“ קטנות יישפטו כמרגלים, אם כי תחבולת-מלחמה חוקית היא ללבוש מדי האויב — כל עוד אינך נלחם ממש בהיותך לבוש כך. זוהי, כמובן, טענה-חוקית דקה מאוד — המותנית לחלוטין בתפיסת-השיפוט של המעצמה השופטת על עבירה זו. אכן, למעשה הועמד סקורצ'אני לדין על ידי „ועדה לפשעי מלחמה“, באבגוסט 1947, באשמת עבירות על „אמנת האג“ — וזופה. הוגשה בפני בית-הדין עדות אשר ניתן היה לראות מתוכה, כי לבישת מדי-אויב לא היתה נוהג גרמני בלעדי. נמצא, אפוא, כי מנקודת-ראות משפטית, אוסרת „אמנת-האג“ על לחימה במסוה מדי-אויב — אך יש תקדים לזיכוי מאשמה כזאת על סמך הוכחות לכך שהאויב נקט אותה תרמית עצמה.

מסקנות

אחת ההפתעות הגדולות שבאו מלימוד לקחיה של מלחמה-ע השניה היתה התגלית שמחלקה אחת בלבד של גרמנים, לבושים במדים אמריקניים, שהסתננה דרך קוי בעלות-הברית במרוצת „מערכת-הבליטה“ בארדנים, חוללה בלבולת שמימדיה היו מעל לכל יחס לעומת מספר אנשיה. אירוע זה אינו כה חשוב כשלעצמו — אך יש בו משום הדגמה נוספת ליכולתן של קבוצות קטנות של אנשים מאומנים-כהלכה לחולל „נסים“ צבאיים על ידי בלבול יריביהם. אמנם, כאמור, השימוש בהטעיה אינו חדש לחימה, אך הלקח החשוב-באמת כאן הוא זה הבא ללמדנו כי משום כך בלבד לא נתיישן עדיין השימוש בה. נהפוך הוא: יש הוכחות לכך שצבאות הגוש-המזרחי מאמצים להם עתה כל צורה מצויה של לוחמה בלתי-מקובלת, ואף המערב לא יעמוד די הצורך על משמרתו באם לא יחקור גם הוא את מלוא האפשרויות הטמונות בסוג-לוחמה זה. קבוצות קטנות של אנשים נחושי-החלטה — יש עדיין ביכולתן להשפיע בהכרעות גדולות, על ידי מעלל נועז.

טיהור חפירות, שוחות ותעלות־קשר

(פרק מתוך חוברת־היסוד הרוסית "כיתת־רובאים במבצעי־התקדמות")

כדי למנוע מהיחידות התוקפות את הסכנה שתיפגענה מאחור מופיע בהתקפה ההכרח לבצע פעולות לטיהור חפירות־הקלעים, השוחות ותעלות־הקשר מקבוצות קטנות ואף מחיילים בודדים של האויב, אשר שרדו בתוכן. בדרך כלל מבוצעת משימה זו על־ידי יחידות־משנה או קבוצות של רובאים, המוקצות לכך במיוחד מתוך פלוגת הדרגיה־שני של הגדוד, התוקף בגל־הראשון של הרגימנט¹.

ניהול הקרב בתוך חפירות ותעלות־הקשר הוא מעשה מורכב. ההצלחה מותנית כאן כליל ביזמתם ובפעולותיהם המושכלות של חיילים בודדים ושל חוליות קטנות, בנות שנים־שלושה אנשים. האויב עלול להופיע לפתע מאחרי כל עיקול של חפירות־קלעים, או תעלת־קשר, לארוב ב"שוחת־שועל", בעמדת־נשק, במחפורת או מאחרי מחסה כלשהו. הוא יכול גם לנסות לסגת מחפירת־הקלעים הראשונה — או לפתוח באש על התוקפים מאחוריהם. לכן נדרש כל־כך מהחיילים, המנהלים קרב לטיהור חפירות, שוחות ותעלות־הקשר, כי יפעלו בהשכל ובזריזות. אף אי־הזהירות ואי־ראיית־הנולד בדברים הזעירים ביותר עלולות להביא לתוצאות חמורות.

כיתת רובאים עשויה לקבל את המשימה לטהר קטע של חפירת־הקלעים ושל תעלת־הקשר הצמודה אליה.

מפקד הכיתה, במסרו את המשימה לחייליו, מצביע על קטע החפירה או תעלת־הקשר שיש לטהר, מקצה את החוליה שתנוע בקרקעית החפירה ואת זו

שתנוע מחוץ לחפירה; הוא מתוה את משימת המקלע־הקל — וקובע באיזה מקום יימצא הוא־עצמו.

לתנועה על־פני קרקעית החפירה מקצים בדרך־כלל חוליה בת 3 חיילים; הם מצויינים כולם בתת־מקלעים. חוליה זו פועלת, לדוגמה, כדלהלן: בראשה הולך חייל, שמונה להיות מפקדה. ומשימתו — "לסרוק" את החפירה באש, ולהשמיד בה את האויב ששרד. החייל השני, ההולך בעקבותיו, מטיל — לפי אות מפקד החוליה — רימוני־יד אל מעבר לעיקול החפירה (או תעלת־הקשר), ובוזז במדוק־דק את הכוכים (והשוחות) שב"גדות" החפירה, בבדקו אם לא נסתר אי־שם האויב. החייל השלישי מכין את רימוני־היד להפעלה, ומגיש אותם לחייל השני — וכן מאבטח את החוליה מהתנפלויות־פתע מן העורף.

שאר אנשי הכיתה — שלא נכנסו לתוך החוליה הנעה בקרקעית החפירה — מתקדמים לאורך שני צדי החפירה (או תעלת־הקשר). קבוצה זו מפנה באמצעות רימונים את הדרך לחוליה הנעה בקרקעית החפירה — ומנתקת לאויב את דרכי נסיגתו.

מפקד הכיתה מתקדם, בדרך כלל, יחד עם המקלע־הקל, מחוץ לחפירה. הוא מנהל את פעולות הכיתה ומנצח על אש המקלע, בהשמידו את האויב הנסוג או המתקדם בחפירה, וכן את כלי־היריה של הלז, ששרדו.

כל־ינשק הנמצאים במתקני־הגנה מותקפים ברימוני־יד, או — אם מסופחים לכיתה להביוורים — מועלים באש. בשעת הצורך, נכנסים כל אנשי הכיתה לתוך החפירה (תעלת־הקשר) לשם ניהול הקרב בתוכה.

בפעולות־הקרב של יחידות חיל־הרגלים הסובייטי מצוי שפע של דוגמאות לפעולות מושכלות, זריזות ורבות־יוזמה בניהול קרבות לטיהור חפירות, שוחות ותעלות־קשר. נביא כאן אחת מהאופייניות ביותר.

*

במרס 1945 התכוננו יחידות־המשנה של רגימנט־רובאים מסוים להבקעת מערך־בנוי של הגנת האויב, באיזור נקודת־הישוב דויטש־קרונה. האויב החזיק בעמדות־הגנה מבוצרות־בחזקה, שהיו מותקנות בחפירות־קלעים, עמדות־נשק ותעלות־קשר, על המחלקה שבפיקודו של הסגן־משנה צ'טבריקוב הוטלה המשימה: — בנועה תוך־כדי התקפתה בעקבותיהן של שרשרות פלוגות־הרובאים של הגל הראשון — לטהר מהאויב את חפירות־הקלעים הראשונה והשניה ואת תעלות־הקשר הצמודות אליהן.

מפקד המחלקה ציוה על כיתה 1 לטהר את החפירה הראשונה (בקטע־חזית

(1) המקביל כאן לחטיבה במבנה הישראלי, או הבריטי. — המער.

ברוחב של כ־400 מ') ואת תעלת־הקשר אשר חיברה את חפירת־הקלעים הראשונה והשניה.

מפקד הכיתה, הסמל קונצוב, חילק את כיתתו לשלוש חוליות: — הראשונה (ובה 3 חיילים) היתה חייבת להתקדם בקרקעית החפירה; משימתה של השניה (בת 4 חיילים) היתה לסייע לחוליה הראשונה, תוך כדי מניעת נסיגת האויב; השלישית (צות המקלע־הקל) — איבטחה את פעולות החוליות הראשונה והשניה מפני האש האפשרית של האויב לאורך חפירת־הקלעים.

אחרי ההכנה הארטילרית התחילה ההתקפה. משכבשו השרשרות הקדמיות של יחידות־הרובאים את שתי החפירות הראשונות — המשיכו בהתקדמות נמרצת. כיתת־הרובאים שבפיקודו של הסמל קונצוב נגשה בינתיים לביצוע משימתה. בהתקרבה אל החפירה הראשונה, זנקה החוליה הראשונה לפנים — ובהנתן פקודת מפקדה נזרקו בבת־אחת שלושה רימוני־יד אל קטע־החפירה שבמרחק 20—25 מ' קדימה, אשר נקבע כמקום התחלת הפעולה. לאחר התפוצצות רימוני־היד גלשה החוליה במהירות לקרקעית החפירה.

החוליה השניה, שבראשה עמד מפקד הכיתה, קפצה אל מעבר לחפירה והחלה נעה לאורכה, תוך כדי מתן ירי אל עיקול־החפירה, באבטחה את התקדמות החוליה הראשונה. המקלען, טוראי סמיונוב, נע לאורך תל־החזה של החפירה. הוא ראה, כי במרחק 300 מ' מהכיתה פתח מקלע־קל של האויב, מחפירת־הקלעים הראשונה, באש לעבר עורפן של היחידות התוקפות. מקלעני האויב אשר לא ראו את הכיתה הנעה לאורך קורה־החפירה השני — המשיכו במתן האש. המקלען סמיונוב, שלא חיכה לפקודת מפקד הכיתה, פתח במהירות באש מתל־החזה של חפירת־הקלעים, והדביר את מקלע האויב. אחרי כן הדביק סמיונוב את החוליה הראשונה — והוסיף להתקדם לאורך החפירה.

החוליה הראשונה, שנעה לאורך קרקעית החפירה, פעלה כדלהלן. מפקד החוליה הלך ראשון, ובאש תת־מקלעו סרק את העיקול (וגם את קטע־החפירה) שלפניו. חייל שהלך בעקבותיו היה מטיל — לפי אות ממנו — את רימוני־היד לעבר עיקול־החפירה שלפניהם, כשהוא מפנה אותו בכך מהאויב. החייל השלישי, שנמצא מאחוריהם, הכין את רימוני־היד, והיה מוסר אותם לזה שלפניו — ובדק במדוקדק את החפירה, על־מנת שלא יישאר שם, מבלי שהבחינו בו, אויב מסתתר. בחוליה השניה, זו שפעלה לאורך תל־החזה של החפירה, סייעו שני תת־מקלענים באש להתקדמותה של החוליה הראשונה — ואחד צפה, כדי למנוע התנפלות־פתע מן־העורף.

תוך־כדי התקדמותה נתקלה החוליה הראשונה במחסום־מיטלטל² שנעזב

(2) כרגיל — עשוי עץ ותיל דוקרני. — המערך.

על־ידי האויב. בפחדו שהוא ממוקש ומחופה באש חיילי האויב — ציוה מפקד החוליה להטיל רימוני־יד אל מעבר לעיקול חפירת־הקלעים. אחרי ההתפוצצות נשמעה צעקה. נתברר כי היו שם שני חיילי אויב. אחד מהם נהרג, והשני התחיל לרוץ — אבל במנוסתו נפגע בכדורים אשר נורו על־ידי חייל מהחוליה השניה. לאות ממפקד־הכיתה בדקה החוליה השניה את עיקול החפירה והחוליה הראשונה, בקפצה מתוך החפירה, עקפה את המחסום ולאחר־זאת המשיכה בהתקדמותה לאורך הקרקעית של החפירה.

כך, בפנותה את הדרך ברימוני־יד ובאש תת־המקלעים, הוסיפה הכיתה להתקדם. עוד בטרם הגיעו למרחק 100 מ' מתעלת־הקשר (במקום בו היא הסתעפה מחפירת־הקלעים השניה), הבחין מפקד־הכיתה כי ליד אחד המקלטים שליד תעלת־הקשר מציב האויב מקלע־קל. הסמל פקד על החוליה השניה ועל המקלע־הקל למגר מקלע זה של האויב. כדוריהם מדויקי־הקליעה של חיילינו השתיקו את מקלע האויב. אף־על־פי־כן יתכן היה כי האויב עוד יפתח באש. לכן, לפי אות מפקד־הכיתה, המשיך המקלען בירי אל אותו כיוון — והחוליה השניה התחילה מתקדמת, כשמשימתה להשמיד את מקלעני האויב, או לשבותם. ההתקפה הצליחה — ושני המקלענים נשבו.

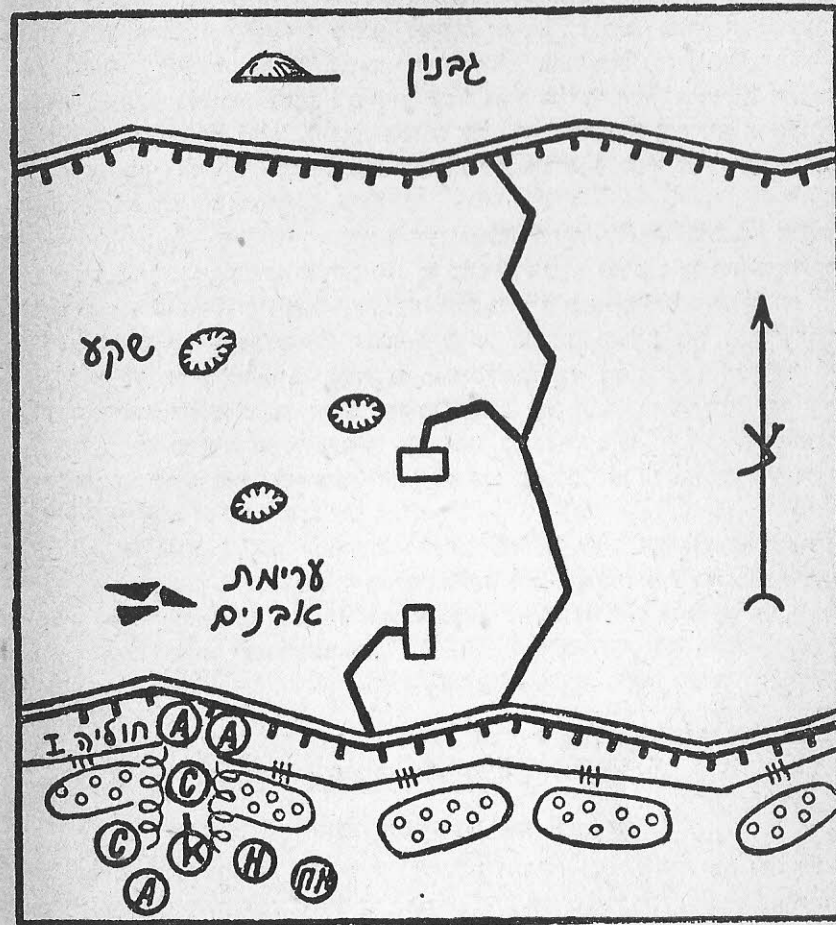
את הפעולות לטיהור החפירות מהאויב בדוגמה לעיל יש לראות כפעולות נכונות. אמנם על־פירוב נמצא מפקד־הכיתה ליד מקלענו, אך בדוגמה שלעיל נמצא מפקד־הכיתה עם החוליה השניה מכיון שהמקלען היה חייל מנוסה ובעל־תושיה, והיה יכולתו לפעול עצמאית.

**

עתה נבחנו — על רקע פתרונה של בעיה טקטית — את פעולות הכיתה בניהול קרב לטיהור חפירות־קלעים, עמדות־נשק ותעלות־קשר.

הבעיה הטקטית (ציור 1)

על מחלקת־הרובאים השלישית (מעודדת הגדוד) הוטלה המשימה לבער את האויב מחפירותיו ותעלות־הקשר שלו בגזרת ההתקפה של הגדוד. בהתאם להחלטתו של מפקד המחלקה מטהרות כיתות 1 ו־2 את החפירה הראשונה ושתי תעלות־הקשר, המוליכות ממנה אל החפירה השניה. את החפירה השניה מטהרת כיתה 3. כיתת־הרובאים ה־1 (זו המתרגלת) קיבלה משימה: — לטהר את החפירה הראשונה בקטע הנמשך מערימת־האבנים מימין ועד תעלת־הקשר (ועד בכלל) — משמאל. אחרי ביצוע המשימה על הכיתה להתכנס בחפירה השניה, ליד הגבנון, בכוננות לסיוע לכיתה 3 בטיהור החפירה השניה. כיתה 2 מטהרת מהאויב את חלקת החפירה הראשונה ואת תעלת־הקשר משמאל לכיתה 1. מפקד־המחלקה

מקרא סימנים

A -	תת-מקדען	K -	מפקד
C -	רובאי	AK -	מפקד
H -	צובה	X-X -	מחסום

נמצא יחד עם כיתה 2. הקשר עם מפקד המחלקה מקוים על-ידי קשרים ובאמצעות סימנים מוסכמים, הנמסרים באמצעות את-הפירה.

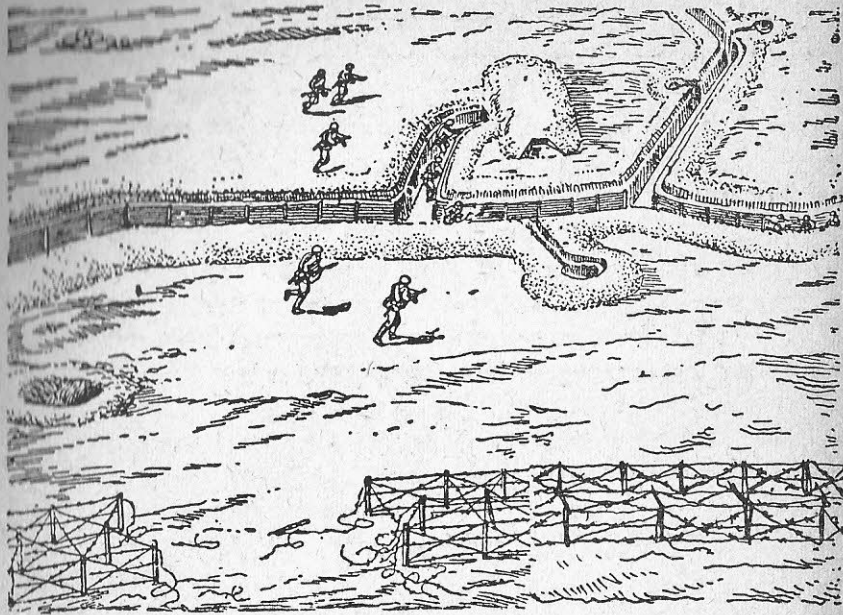
פעולות מפקד הכיתה. משקיבל מפקד כיתה 1 את המשימה, נתן — עוד לפני תחילת ההכנה-הארטילרית — את פקודת-הקרב הבאה: „אחרי כיבושן של החפירות הראשונה והשנייה על-ידי הגל הראשון של הגדוד — תחל מחלקתנו את האויב הנותר בחפירות אלו בגזרת התקפת הגדוד. כיתתנו תטהר את החפירה הראשונה בקטע שתחומיו הם: מימין — ערמת האבנים, ומשמאל — תעלת-הקשר (כולל אותה עצמה). אחר כך תרכזו בחפירה השנייה, ליד הגבנון, בכוננות לסייע לכיתה 3 בטיהור החפירה השנייה (הוא הצביע על המקומות בשטח)“.

„מימין — אין יחידות שכנות. משמאל — תטהר כיתה ב' של מחלקתנו את החפירה הראשונה יחד עם תעלת-הקשר המוליכה אליה. הרב-טוראי ניקיפורוב, הטוראים פופוב וקוליקוב — חוליה ראשונה, המפקד — ניקיפורוב, המשימה — לנוע לאורך קרקעית החפירה, ואחר כך לאורך תעלת-הקשר, ולהשמיד בהן את האויב הנותר; את חיילי האויב הנכנעים יש לשבות“.

„המקלען — עם תחילת פעולת החוליה הראשונה — יתקדם לאורך תל-החזה השמאלי (העורפי) של חפירת-הקלעים, כשמישמתו לא להתיר לחיילי האויב לסגת מהחפירה או מתעלת-הקשר — ואף לא להניח לתגבורת-אויב להתקדם, באמצעות תעלת-הקשר, אל חפירת-הקלעים הראשונה; וכן עליו להשמיד את אנשי האויב שיפריעו לפעולות החוליה הראשונה“.

„אנשי-הכחה הנותרים יתקדמו במרחק 15 מ' מאחורי החוליה הראשונה, לאורך תל-החזה הימני של החפירה, בכוננות לסייע לחוליה הנ"ל; המפקד — הטוראי פשקין. צופה לאותות מפקד-המחלקה — הטוראי אנדרייב. אנוכי אהיה ליד המקלען הקל. ממלאי-מקומי: — הראשון — הרב-טוראי איגנטייב (המקלען); השני — הרב-טוראי ניקיפורוב“.

כשפלוגות-הרובאים של הגל הראשון עברו, יחד עם הטנקים, להתקפה — התחילה הכיתה להתקדם בעקבותיהן בתוך השרשרת הכללית של המחלקה, ובהדרגה האיצה את צעדה מתוך חישוב כוה, שעם התקרבות גל-התוקפים הראשון אל חפירת האויב הראשונה לא יעלה המרחק שבינה לבין התוקפים על 50—75 מ'. מרחק כזה מאפשר לכיתה שהוקצתה לטיהור חפירות-קלעים ותעלות-קשר לרדת מיד, בעקבותיהם של התוקפים, אל קרקעית החפירה הראשונה, ומבלי שינתן לחיילי האויב הנותרים זמן להתנער ממכת גל-התוקפים הראשון — להשמידם.

ציור 2

האויב ויחסלו אותו ברימוניידי שיוטלו מלמעלה — ועם תחילת תנועת החוליה הראשונה לאורך תעלת־הקשר יצפו אל התחברות תעלת־הקשר עם החפירה ולא יתנו לאויב לערוך התנפלות־פתע על הכיתה מן העורף. לפי אות — שלוש הנפות כלפני־מעלה בידיית את־החפירה — יצטרפו שוב אל הכיתה”.

„הטוראי קוליקוב — מסור למקלען איגנטייב כי יתפוס עמדת־אש ליד המקלט ההרוס, שמשמאל לתעלת־הקשר” (המפקד הצביע על המקום בשטח — ראה ציור 1).

„הטוראים פופוב — אתה מפקד החוליה במקום הרב־טוראי ניקיפורוב שנפגע. אחרי השמדת המקלע־הקל של האויב על־ידי החוליה השניה — המשך בביצוע המשימה”.

ביטוס ההחלטה. כשאין אפשרות להשמיד את האויב תוך התקדמות לאורך קרקעית חפירת־קלעים — (או עמדת־נשק) — יש הכרח לצאת ממנה בהסתר, להגיע עד אל העיקול (או הקטע) הבא של החפירה, להמטיר עליו רימוניידי,

המשך הבעיה

גל ראשון של חיל־הרגלים התוקף מתקדם בהצלחה אל החפירה השניה, בעקבות מסך־האש הנע של הארטילריה. כיתה 1 של מחלקת־הרובאים השלישית התגברה במהירות על מכשולי תיל. מפקד הכיתה נתן פקודה: „הכיתה — לקרב!“. החוליה הראשונה, בזנקה קדימה, הטילה את רימוני־היד אל עיקול־החפירה הנמצא בקו־חפיפה אחד עם ערימת־האבנים. נשמעו שלוש התפוצצויות. חיילי החוליה קפצו במהירות לתוך החפירה, במקום בו התפוצצו רימוני־היד.

מפקד הכיתה ראה כיצד חוליתו הטילה את רימוני־היד אל העיקול הבא — של תעלת־הקשר שהוליכה אל מקלט — וכיצד היא פתחה באש. מימין התקדמה קבוצת חיילי האויב לאורך חפירת־הקלעים, כשפניה אל נקודת־ההתחברות של זו עם תעלת־הקשר; המקלען החיילי החוליה השניה נמצאו אותו רגע בתנועה, כפי שרואים בציור מס’ 2.

החלטת מפקד הכיתה: לא לתת לאויב להגיע אל תעלת־הקשר.

פעולות מפקד הכיתה: מפקד הכיתה פקד: „המקלע־הקל יתפוס עמדת־אש (הוא הצביע על המקום) וישמיד באש את חיילי האויב הנעים בחפירה אל תעלת־הקשר; החוליה השניה תתקדם אל תעלת־הקשר; החוליה הראשונה תאיץ את תנועתה”.

המשך הבעיה

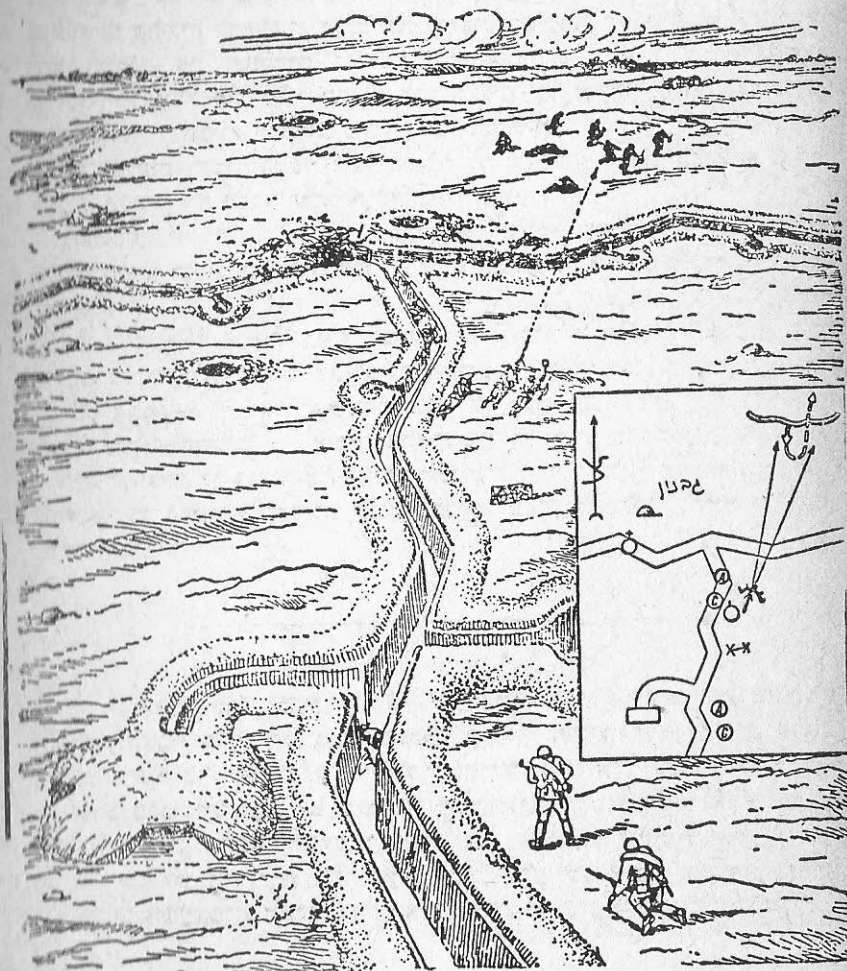
החוליה הראשונה של הכיתה, לאחר שהשמידה את שני חיילי האויב שנמצאו ליד המקלט וזרקה מתוך החפירה את המכשול (מחסום־מיטלטל) — התקדמה אל נקודת־ההתחברות של חפירת־הקלעים עם תעלת־הקשר. מפקד הכיתה ראה כיצד, לאחר שזרק הרב־טוראי ניקיפורוב רימוניידי לתוך תעלת־הקשר, ירה מפקד החוליה הלז צרור מתת־מקלע ופנה במהירות לתוך תעלת־הקשר. מעיקול תעלת־הקשר נשמע צרור של מקלע. מפקד החוליה נפצע ברגלו. מפקד־הכיתה ירד לתוך החפירה. כאן דיווח לו מפקד החוליה כי מתוך העיקול הבא של תעלת־הקשר מקוימת אש־מקלע; להתקדמות החוליה מפריע מחסום הנמצא בתעלת־הקשר, מיד לאחר „תפר” נקודת־ההתחברות של תעלת־הקשר עם החפירה. החוליה השניה שכבה על תל־החזה של החפירה. המקלע הקל — נמצא בעמדת־אש, ליד המקלט (ציור 3).

החלטתו של מפקד הכיתה: להשמיד את מקלע האויב, ולבדוק ולסלק את המחסום שבהתחברות תעלת־הקשר עם החפירה.

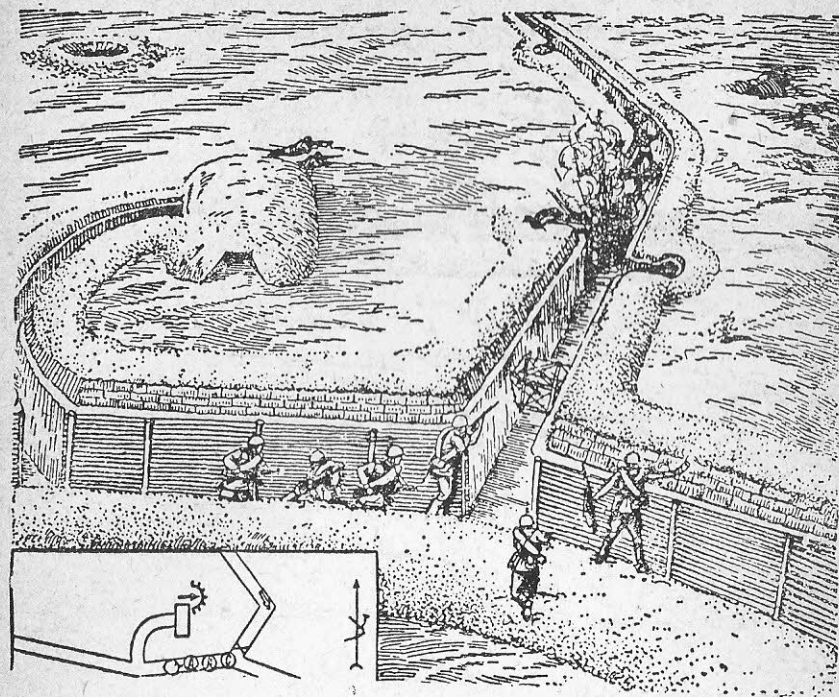
פעולות מפקד הכיתה: מפקד הכיתה נתן את ההוראות הבאות: „הטוראים פשקין וסילין יוחלו לאורך תל־החזה של תעלת־הקשר אל מקומו של מקלע

הכיתה כיצד הם זרקו את רימוני־היד לתוך תעלת־הקשר — וקפצו אחרי התפוצצותם לתוך החפירה.

פעולות מפקד הכיתה. מפקד הכיתה פקד: „החוליה הראשונה — קדימה“, לפי פקודה זו קפצו הטוראים פופוב וקוליקוב במחירות מתוך החפירה. עקפו

צ׳יור 4. המפקד מסומן במעגל ריק.

צ׳יור 3. המפקד מסומן במעגל ריק.

להנחית עליו אש — ולהמשיך בהתקדמות, תוך ביצוע המשימה שנתנה לך. ואמנם כך התנהג, בדוגמה שלפנינו, מפקד הכיתה. מלבד זאת — בחזות־מראש את ההכרח באבטחת המשך הפעולות המוצלחות של הכיתה — קידם מפקד הכיתה את המקלע־הקל אל המקלט ההרוס, מתוך החשבון שברגע הגיעו לשם כבר תטהר החוליה הראשונה את המקום מהאויב.

על שני חיילים הוטלה המשימה לצפות אל מקום התחברות תעלת־הקשר עם החפירה — משום שמימין לכיתה לא נמצאו שום יחידות שלנו, ולא ניתן היה להוציא מכלל־אפשרות התנפלות־מהעורף על־ידי חיילים בודדים של האויב שנותרו בחיים.

המשך הבעיה

בעקבו אחר פעולות הטוראים פשקין וסילין (החוליה השניה) ראה מפקד־

עצות אחדות לקוטלי-טנקים

הרב-סמל ט. ה. מקראסקי

ה ט ק ט י ק ה

כאשר אנו מהרהרים בלחימת שריון כיום, מיד עולה בדעתנו תמונה של גושים עצומים של טנקים המתנגשים זה בזה בדהרם על פני-קרקע נמוכי-תואים, גליים, פתוחים. לפי הנוסח הקלאסי קרב שריון משוער זה מוכרע על ידי הצד המהיר יותר בהנחתת המהלומות ומהלומות-הנגד שלו — והמוכשר יותר לעיתוי נכון של הטלת גושי שריון העתודה לקרב.

זוהי התמונה שאנו חוזים לעיתים בדמיוננו כאשר אנו מהרהרים בלוחמת שריון... אך אין זו תמונה אמיתית — אף לא תמונה שלמה.

תמונה 1. הטנק מסונוור בעשן — וההסתערות מתחילה

בנועם לאורך תל-החזה שלה ושל תעלת-הקשר את המכשול, ירדו לתוך תעלת-הקשר והמשיכו בביצוע המשימה.

המשך הבעיה

למפקד הכיתה מתברר (ציור 4), על יסוד התבוננותו האישית ומדיווח הצופה, כי החוליה הראשונה, בהמשיכה בביצוע משימתה, התגברה על עוד מכשול אחד וסימנה את המוקשים ו„מלכודות-הפתאים" של האויב שבתעלת-הקשר. המקלע-הקל ניהל אש כלפי קבוצת חיל-הרגלים של האויב (שגדלה עד כיתה), אשר נמלטה מהחפירה השניה. כיתה 2 של המחלקה סיימה את טיהור הקטע של חפירת-הקלעים ותעלת-הקשר אשר הוקצה לה והחלה מסייעת לכיתה 3, בחפירה השניה. נתקבל אות מפקד-המחלקה מהחפירה השניה: „אלי!"

החלטתו של מפקד הכיתה: להאיץ את טיהור תעלת-הקשר ולהשמיד את קבוצת האויב הנסוג מהחפירה השניה; לכנס את הכיתה ולהתקדם למקום התכנסות המחלקה.

פעולות מפקד הכיתה. מפקד הכיתה ציוה: „עוזר המקלען יתן אות — שלוש הנפות כלפי-מעלה בידיית את-חפירה (קריאה לחיילי החוליה השניה); מפקד החוליה הראשונה — יאיץ את ההתקדמות אל מקום ההתכנסות (בחפירה השניה, ליד הגבנון); המקלען — ישמיד את קבוצת חיילי האויב הנסוגה אל החפירה השלישית, ואחר כך יעבור אל איזור ההתכנסות (ליד הגבנון) ויתפוס עמדת-אש". אחרי ביצוע המשימה מתכנסת הכיתה במקום שצוין לה, לקבלת המשימה הבאה ממפקד המחלקה.

על המפקד —

אישיותו של המפקד — אין לה תחליף; הוא ראשו של הצבא, הוא הצבא כולו. הגלים לא נכבשו על ידי הלגיונות הרומאים, אלא על ידי קיסר. לא בפני חיילי קרת-חדשה אחז את רומא חיל ורעה, אלא בפני הניבעל. לא הפלנגה המקדונית חדרה להודו אלא אלכ-סנדר. לא הצבא הצרפתי הגיע אל הנהרות ואסאר ואין, אלא טיראן. לא החיילים הפרוסים הגנו שבע שנים על פרוסיה כנגד שלוש המעצמות האירופיות האימתניות ביותר, אלא פרדריק הגדול.

נפוליון

במטרה (תמונה 1). בלא לחשוף את עצמו שלא לצורך יורה צות מטול־הרקיטות החמיש אחד או שנים אל טנק האויב, כדי לשתקו.

מיד לאחר זאת מונחת מכת המות על ידי החברים האחרים של הצוות המסתער. תחילה מוטלים על הטנק רימוני נאפלאם (שיתוארו להלן). לאחר שהללו מתפוצצים והטנק מסונוור לחלוטין, מונחים שלושה מטענים בני 4.5 ק"ג, הקשורים לקצה מוט, ליד מקומות חיוניים של כלי־הרכב של האויב. אם כלי־רכב זה הוא טנק, יהיה אחד המקומות הללו מתחת לבלית הצרית, במפגש הצריח עם השלדה. בכל כלי־רכב זחלי ניתן להניח את המטענים גם באחד המקומות החיוניים במערכת הזחלים. פעולות אלה יודאו את שיתוקו של כלי־הרכב.

כ"מכת־חסד אחרונה" יורים עוד תחמיש של מטול־רקיטות, לתוך התובה המעשנת והבוערת. אחרי־כן נסוג הצות־המסתער בחיפוי האש הנורית על ידי קבוצת המסייעים, הפועלת גם כמשמר עורפי (תמונה 2). לפי תכנית שנקבעה

תמונה 2. הנסיגה מן הטנק העשן מתבצעת בחיפוי קבוצת הסייע

מנסיון מלחמות קודמות יודעים אנו, כי יחידות שריון של האויב אינן מהוות בכל עת ותמיד כוחות אחדים, גמישים. נהפוך הוא. — הן נוטות יותר מכך להיות אוסף קופסאות פלדה נבוכות, ובמיוחד כאשר הן מופרדות מיחידות טנקים אחרות ומחבריהן הרגלים. וחלקים וקרעים אלה של שריון האויב, המתרוצצים על פני שדה הקרב בחפשם אחר מחפה ומסתור — הם ההופכים לטרף קל ליחידות הרגלים המפעילות צותי צייד־טנקים.

יחידה רגלית המפעילה צותים כאלה היא הדיביזיה המוסטת ה־101 האמריקנית. בדיביזיה ה־101 מושם דגש רב ביכולתם של החיל־הפרט ויחידת־הרגלים הזעירה לקטול טנקים.

לדוגמה, בביה"ס ל"מפקדים־שאינם־קצינים" של הדיביזיה ובקורסים־לרענון ידיעות שלה לומדים כל החניכים כיצד מהקינים כלים לצייד־טנקים. אחרי־כן הם מקבלים אימון מעשי נוסף ביישום כלים אלה לטקטיקה ולאורח־המעשה הנכונים של צייד־טנקים. התוצאה הסופית נוסכת אור חדש על לוחמת שריון כפי שהיא ידועה לנו כיום, כי במעט מכלי "תוצרת־בית" אלה (אין צורך בכלי־נשק מיוחדים או ציוד מיוחד), ובכוח־האדם המצוי במחלקה רובאית, כל יחידה (ויחיד) עשויה להיות צייד־טנקים.

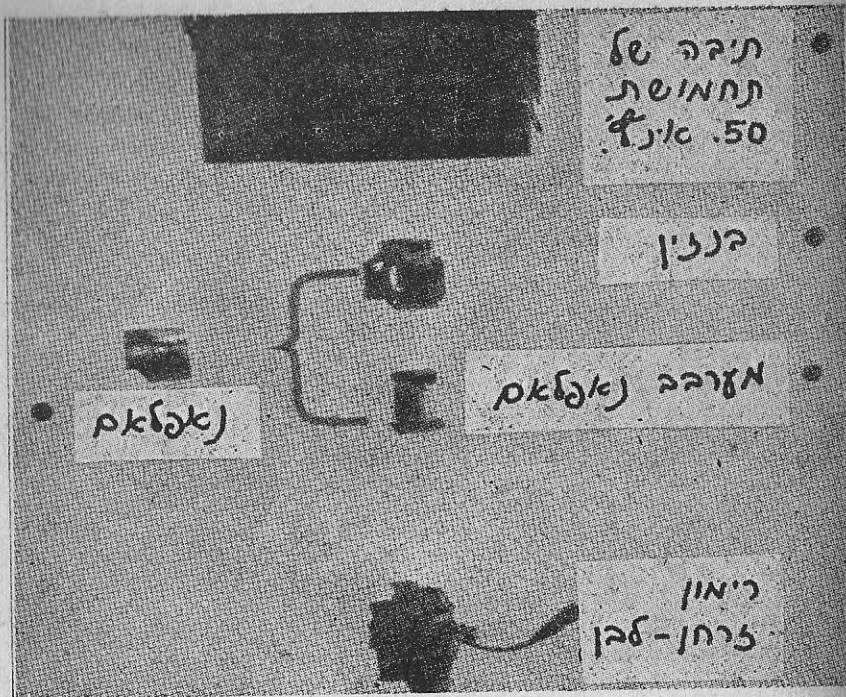
כדי שנראה כיצד מיושמים כלים וטקטיקה אלה, הבה נעקוב אחר צות צייד־טנקים של הדיביזיה (כיתה רובאית המוגברת בצות מטול־רקיטות בן 3.5 אינץ') בהתקפה טיפוסית על טנק אויב.

לאחר בחירת "הקרבן", פוקד מפקד־הכיתה, בהשתמשו באותות זרוע וכף יד, לתקוף אותו. אנשי הצות אינם זקוקים להוראות מפורטות, כיון שכבר תורגלו ביסודיות באורח־הפעולה ונעשו רגילים בסדרת נוהלי־קבע. על כן כל פעולותיהם הבאות הנן מהירות ומדויקות.

צות־אש אחד מיועד למתן סיוע, בעת שהאחר (המתוגבר במטול־הרקיטות) מסתער. נוסף על מתן אש רובים מחפה, מפעיל צות־האש המסייע רימוני־רובה עשן נגד טנק האויב, כדי לעזור לצות המסתער בתנועתו המוסתרת אל עמדתו.

אנשי הצוות המסייע חושפים את עצמם במקצת, לרגע, כדי שצוות טנק האויב יאמין כי ההתקפה העיקרית באה מן הכיוון שלהם. מיד לאחר שנראה לטנק, נע צוות־האש המסייע (בנתיב מוסתר, אם אפשר) לעמדת חליפין, ממנה הם יורים שוב רימוני עשן בטרפם. בעת ובעונה אחת עם הפעלת העשן מנחית הצוות המסייע אש נשק קל ורימוני־רובה בקרבת טנק האויב, כדי לכודד אותו לרגע מכל הגייסות הרגליים המסייעים לו.

בינתיים והצות־המסתער, שכבר נע לעמדת ההסתערות שלו, יורה עשן נוסף

תמונה 3. מרכיבי "כדור האש"

של הטנק, שכוסו בנאפלאם. מלבד זאת ייוצר חום כה רב, שצוות הטנק יחנק, או ישרף, אם לא יצא מן הטנק.

"הקוקטייל"

"הקוקטייל" (תמונה 4) מורכב מנרתיק פלסטי או נרתיק גומי (חסין בפני נזילה) המכיל נאפלאם. על ידי הצמדת רימון-עשן ורימון-תארמית לנרתיק, הופך הוא לחבילה קטלנית, הנוחה להטלה על כלי-רכב משורין. בורברגע שהחבילה פוגעת והרימונים מתפוצצים מתפשט תוכנה של החבילה על פני כלי-הרכב והתוצאה דומה לזו המושגת עלידי "כדור-האש". זאת ועוד — רימון-העשן מצמצם את הראות המוגבלת בלאור-הכי של צוות כלי-הרכב. הדבר מעניק לתוקף יותר הסתר, הן לשם הפעלת כלי-נשק נוספים והן לשם נסיגה באי-רואים.

מראש נפגשים שני הצותים בנקודת-מפגש ומשם נעים הם אל עמדות צד-שלם, "בנתיבו של הפליט".

כל הפעולות שנמנו לעיל במשכות פחות מהזמן הנדרש לספר על אודותיהן. העיתוי, כמובן, הוא המפתח האמיתי להצלחה בפעולת קטילת-טנקים זו. כל איש מאנשי הצות צריך להיות מאומן ביסודיות לא רק כיצד להשתמש בכלים שלו כחלק מן המאמץ הצוותי הכולל, אלא גם חתי למלא את תפקידו בסדר האירועים. מאליו יובן שהתאמנות היא הדרך האחת והיחידה להשגת דיוק. שליטה מוחלטת במקצועות החייליים הבסיסיים דרושה בראש-וראשונה, ואחרי-כן יש לערוך אימון מיוחד בטקטיקה ובאורח-הפעולה בהם משתמשים בציד-טנקים. משאורגנו הצוותים והגיעו לשליטה בתפקידיהם, דרושות חזרות מתמידות כדי לודא שיכולתם תוסף להיות בעלת רמה גבוהה.

כאשר הנך ניגש לעצם הדבר, הרי השמדת טנק נראית לך כמשימה מסוכנת הכבידה מיכולתו של הרגלי. אבל יכול הוא לבצע אותה — ובסיכויים רבים להצלחה. בעצם, צותי צייד-הטנקים שלנו עשויים להגיע לאותו בטחון וודאות שפיעמו את דוד בצאתו לקטול את גלית. כל מה שדרוש הוא מעט "סודות" מקצוע, מידה ידועה של אימון ויישום נכון של הכלים ואורח-הפעולה הדרושים למלאכה זו. (מבט-מקרוב על הכלים נביט בהסתכלנו כיצד אנשי הדיביזיה המוטסת ה-101 בונים את התקני קטילת-הטנקים שלהם).

הכלים

רגלים המוצאים עצמם בלי כלי-נשק נגד-טנקיים אורגניים יכולים להיות קוטלי-ענקי-שריון רב-גוניים באמצעות "הפצים" ספורים ומעט "סודות-מקצוע". ה"הפצים" או "הכלים לקוטלי-טנקים" הגם שלושה כלי-נשק שפותחו על ידי הדיביזיה המוטסת ה-101. את כולם קל לאלתר מחמרים מצויים, וכל אחד מהם משיג תוצאות מצוינות כאשר מפעילים אותו נגד כלי-רכב משוריינים. והרי הם:

"כדור האש"

"כדור האש" (תמונה 3) נעשה מתיבת תחמושת למקלע 50 אינץ', אותה ממלאים לשלושה רבעים בנאפלאם (העשוי קריש דביק ובנזין). רימון זרחן-לבן עטוף בפתיל-ירועם מוכנס לתוך התיבה. הצתת תערובת הנאפלאם נגרמת על ידי פיצוץ הפתיל והרימון באמצעות מאיץ, נפץ ומצת.

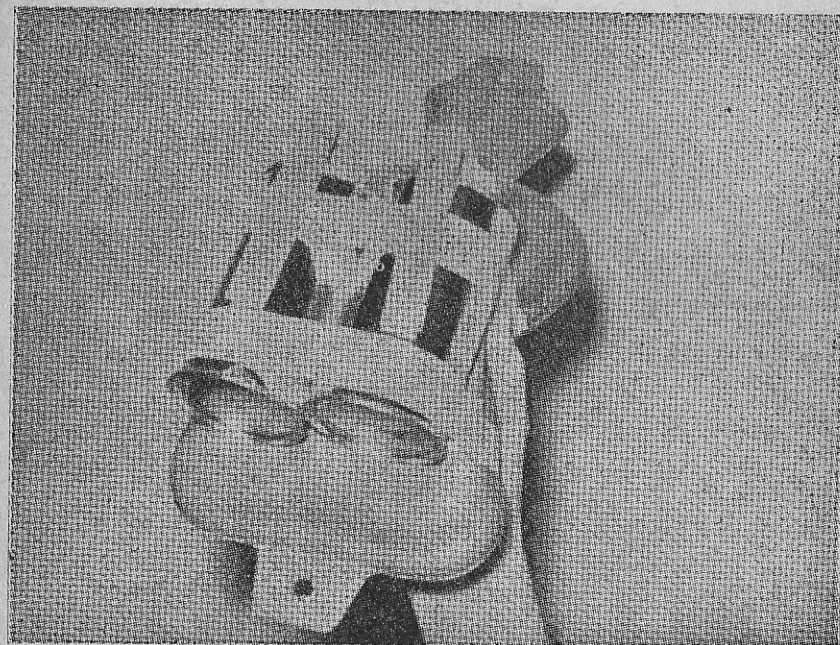
אפשר להכניס לתיבה רסיסים מאולתרים, עשויים ממסמרים כפופים או חתיכות מתכת אחרות, כדי לסייע לנאפלאם לדבוק במשטחי-מתכת. מגנט שיוכנס לתוך התיבה ישמש גם הוא לתכלית זו.

משמתפוצץ כלי-נשק זה על טנק, יתלקחו ויעלו באש כל החלקים הפגיעים

תמונה 5. המטען-החלול ערוך לפעולה נ"ט

אם יש פנאי לכך קוברים את המטען בדרך עצמה כשהוא מכוון למעלה. אפשר להסוות אותו בפיסת בד יוטה במכוסה בעפר. כאשר עובר טנק אויב מעל למטען מתבצע פיצוץ על ידי הפעלה-מרחוק או על ידי תיל-ממעיד (תצטרך לחפש בנרות את הצריה, לאחר פיצוץ שכזה).

תמונה 4. "הקוקטייל" מתוצרת-בית

בסיכום, "קוקטייל" זה מובטח שיגרום "מיחוש-שתיה" הגונים לצוותי השריון של האויב.

המטען-החלול בן 18 הק"ג

מלבד יכולתו ליצור מהמורה, יכול המטען-החלול התקני בן 18 הק"ג של צבא ארה"ב לשמש גם נשק נגד-טנקי תכליתי ביותר.

על ידי הנחת המטען על צידו ליד דרך — וכיוונו לרוחב הדרך — יכול המטען-החלול לשתק אפילו את הכבד שבטנקים. את המטען יש להסתיר בין דשאים או צמחיית-בר אחרת, המקבילה לדרך. הוא מופעל כאשר הטנק המתקדם נמצא מולו, על ידי נפץ חשמלי המחובר בתיל אל סוללה. כאשר קצות התיל באים במגע עם הסוללה, מתפוצצים המטען — והטנק.

מדף הספרים

כללי

F. O. Miksche: The failure of Atomic Strategy and a new proposal for the defense of the West. Frederick A. Praeger, Inc., New-York, 224 pp., \$ 4.50.

הקולוגל מיקשה הוא הוגה-דעות צבאי המוכר יפה לקורא הצבאי העברי מעבודותיו בתחום ארגון-הגייסות למלחמה החדשה, שתורגמו לעברית ופורסמו בהוצאת "מערכות". ספרו החדש מושתת על הרעיון, שכלי-הזיון האטומיים הנם בעלי עצמת-קטילה כה גדולה, שלעולם לא יופעלו במלחמה, פרט למלחמת התאבדות, כיון שאי-אפשר יהיה להבדיל בין הפעלה טקטית והפעלה אסטרטגית שלהם. הוא מזהיר את מעצמות המערב שלא להדגיש יתר-על-המידה את תפקידם של כלי-הזיון הגרעיניים, ומצביע על העובדה, שהסוביאטים אינם משליכים את יהבם על הפעלת כלי-זיון גרעיניים, ובד-בבד עם פיתוח כלי-זיון אלה הם מקיימים ומשכללים את יכולתם ויכולת גרווריהם להפעיל סוגי-חיל מקובלים. הספר בכללו מעיד על עושר-הידיעות הרב של המחבר וכוח-הניתוח החרף שלו.

J. F. Turner: Invasion: '44. The Story of D-Day in Normandy. G. P. Putnam's Sons, New-York, 248 pp., \$ 3.95.

ההכנות שקדמו לפלישה הגדולה לנורמנדיה, במלחמה השנייה, ויום הפלישה עצמו זוכים בספר לתיאור רחב-יריעה, ומגוון יותר מאשר בכל ספר אחר בנושא זה. רובו עוסק בראיית אירועי יום-הפלישה מנקודת-מבט של גודד ושל פלוגה. חופי-הפלישה — ממערב מזרחה — נסקרים זה אחר זה, תוך כדי פירוט כמאה אירועים שעברו על יחידות או על יחידים החל בשעה 0400 וכלה בשעה 1200 ביום 6 ביוני.

מגרעתו של הספר שהוא מביא את העובדות בלבד, ואינו מפרש את משמעותן המיוחדת.

G. Orr, Jr.: Between Earth and Space. Brett-MacMillan Ltd., Ont., Canada, 253 pp., \$ 4.95.

בסגנון קל ועממי מכיר לנו המחבר את מעטפת-האוויר העוטפת את כדור הארץ והמפרידה בינו ובין החלל. אחד הנושאים בו הוא דן בהרחבה: — התמורות במזג-האוויר וסיבותיהן.

A. Andrews: Proud Fortress: The Fighting Story of Gibraltar. Evans Brothers Ltd., London, 1958, \$ 4.00.

תולדות המעוז הבריטי בגיברלטר, — המפתח לים התיכון.

בהוצאת "הספריה הציונית" ו"מערכות" בית-ההוצאה של צה"ל יצא לאור כרך שני (חלק א') של ספר

תולדות ההגנה

בעריכת: שאול אביגור, יצחק בן-צבני, אלעזר גלילי, יהודה בלוצקי. העורך הראשי: פרופ' בן-ציון דינור, מזכיר המערכת: גרשון ריבלין.

בכרך זה: פרשת תולדות ארגון ה"הגנה" בשנות 1920—1936, תאורי התפרצויות הדמים בשנות 1921, 1929 ו-1933; פרשות נעלמות של התגוננות, רכישת נשק, ראשית התעש, פעולות מיוחדות וכו'; הארגון המיוחד מיסודם של חברי "השומר" לשעבר; הפילוג ב"הגנה" והקמת ה"ארגון הצבאי הלאומי"; דמויותיהם של מיסדי ארגון ה"הגנה" וראשוני מפקדיו.

הכרך נכתב בידי יהודה בלוצקי

בחלק זה 625 עמודים, למעלה ממאתים תמונות,

תצלומי תעודות, מפות, קריקטורות וכו'.

המחיר 9.60 ל"י

מניי מערכות, אנשי צבא ונושאי אות ההגנה יוכלו לרכוש הספר בהנחה מיוחדת.

טילים ונשק אטומי

מאת

אלוף-משנה ד"ר ש. יפתח

ספר מקורי מיוחד במינו, אשר הרצאתו הנוחה וצורתו הנאה מאירים עינים בבעיות אקטואליות אשר הכנתן והתמצאות בהן הן מענייניו של כל אדם בתקופתנו, כאיש-צבא וכאזרח. ספר רבי-ענין למבוגר ולנוער.

למנויים: 4. — ל"י

המחיר: 5. — ל"י

ימ"ע"ז ח"א"ז

צבא הגנה לישראל
הוצאת "מערכות"

הופיע: —

זכרונות עבדאללה אל-פלח

הכותב, אחד המפקדים של הלגיון הערבי, מגלה פרשיות סתומות ממה שנתרחש במחנה הירדנים ומן התככים שבין הצר המלכות ואנשי הצבא.

הקורא הערבי בספרו של ע. אל-תל רואה את צבאות ערב במלחמת ישראל כצבאות עטורי-נצחון שרק בגלל התערבות הגורם האימפריאליסטי לא הצליחו להכות את היהודים שוקע-לירך.

גם הקורא שאינו בקי ביותר בתורת המלחמה יפיק ודאי לקח מענין מקריאת תיאורי תיחסים בעולם הערבי ויוכל להעריך נכונה כמה גילויים מן הנעשה בארצות ערב ואת היחסים בין שליטיהן.

לאנשי צבא ומנויים 4.35 ל"י

המחיר 5.80 ל"י

קרבות שריון

לקחי לוחמת-השריון במלחמת-העולם השניה מוסיפים להיות רבי-ענין ורבי-ערך, גם כיום — ואף לקראת המחר. ספרו של פ. ו. מלנתיין, המציג לקחים אלה ממסעי המלחמה בצפון-אפריקה ובמרחבי-אירופה, צויון על ידי הנג'ל ס. ל. א. מרשל בתור "אחד הטובים שבספרים הצבאיים בעשור השנים האחרון!"

דואר רשמי

50-1 ק

צמח חיים

168281/ק

שד' ויצמן 38

קרית מוצקין